

KANTA-HÄMEEN JATKUVA LIIKENNEJÄRJESTELMÄTYÖ

Liikennejärjestelmätyöryhmän kokous 3/2015

Teemakokous: liikenneturvallisuus ja joukkoliikenne

Aika: 6.10.2015 klo 9:30 – 12:00

Paikka: Hämeen liitto, Niittykatu 5, Hämeenlinna

Läsnä:

Työryhmä:	Jäsen	Varajäsen
	Heikki Pusa, Hämeen liitto, pj.	Heimo Toiviainen, Hämeen liitto
	Leena Roppola, Hämeenlinna	Ismo Holstila, Janakkala
	Antti Heinilä, Forssa	Hannu Jalava, Tammela
	Toni Haapakoski, Riihimäki	Ilkka Korhonen, Hausjärvi
	Tytti Viinikainen, Liikennevirasto	Tapani Kajamaa, Liikennevirasto
	Mirja Hyvärinta, Uudenmaan Ely-keskus	Sonja Heikkinen, Uudenmaan Ely-keskus
	Rauno Penttinen, Hämeen Ely-keskus	Liisa-Maija Thompson, Uudenmaan Ely-keskus
	Risto Pekola, Hämeen kauppakamari	
	Anne Pevkur, Hyvinkään Riihimäen	Pekka Salonen, Hyvinkään Riihimäen kaup-
	kauppakamari	pakamari
Sihteeri:	Sakari Somerpalo, Linea Konsultit Oy	
Muut:	Seppo Nikkanen, Uudenmaan ELY-keskus	
	Maarit Kaartokallio, Hämeenlinna	
	Tiina Aaltonen, Forssa	
	Minna Aakkula, Hämeenlinna	
	Marko Nieminen, Liikenneturva	
	Jouni Takala, Hämeen poliisi	Arto Lappalainen, Hämeen poliisi
	Marko Kelkka, Uudenmaan ELY-keskus	
	Marjo Lindgren, Hämeen liitto (läsnä joukkoliikenne-osuudessa)	

1. Kokouksen avaus

Pusa avasi kokouksen.

2. Liikenneturvallisuustyö ja -tilanne Kanta-Hämeessä

- Liikenneturvallisuustilanne ja kehitys Kanta-Hämeessä
- Liikenneturvallisuustyön ja viisaan liikkumisen edistämistyön sisältö ja toimijat
- Kanta-Hämeen liikenneturvallisuustyön lähiajan teemat
- Liikenneturvallisuustyön organisointi Kanta-Hämeessä

Somerpalo esitteli Kanta-Hämeen liikenneturvallisuustilannetta tilastojen valossa. Liikenneturvallisuuden esittelykalvot ovat kokousaineistossa. Niiden pohjalta käytyä keskustelua:

- Läheskään kaikki pyöräilijäonnettomuudet eivät näy tilastoissa.
- Nuorten onnettomuusherkkyydessä näkyy mm. mopoilun vaikutus. Mopokorttiuudistus on kuitenkin nyt vaikuttanut positiivisesti mopoilun turvallisuuteen.
- Keskusteltiin siitä, paljonko alemman verkon onnettomuuksista johtuu alkoholista ja muusta selvästä riskinotosta (esim. selvät ylinopeudet), paljonko keliolosuhteista jne. Todettiin, että sitä olisi mielenkiintoista selvittää. Jatkoanalyysinä kaivattiin mm. kartta-tarkasteluja onnettomuustyypeittäin ja kelin (vuodenajan) mukaan. Todettiin kuitenkin

myös, että tarkempia kartta- ja muita analyysyjä tapahtuneista onnettomuuksista ja niiden ehkäisystä tehdään kuntien ja seutujen liikenneturvallisuussuunnitelmissa. Maakuntatasolla on tärkeintä arvioida kehityksen suuntaa, hahmottaa turvallisuustilanteen kokonaiskuva ja linjata liikenneturvallisuustyön painopisteitä.

- Keskusteltiin myös älylaitteiden vaikutuksesta onnettomuuksiin sekä iän ja sairauksien vaikutuksesta ajokykyyn.

Heikkinen esitteli ehdotuksen Kanta-Hämeen liikenneturvallisuustyön organisoinnista, kuvasi liikenneturvallisuustyön monipuolista sisältöä ja kertoi lähivuosien liikenneturvallisuustyön painopisteenä Kanta-Hämeessä olevan nuorten (7-24 v.) liikenneturvallisuuden. Heikkisen esitelykalvot ovat kokousaineistossa olevan liikenneturvallisuuskalvosarjan lopussa. Liikenneturvallisuustyön organisointiehdotus:

Maakunnallinen liikenneturvallisuusfoorumi

- *Valmisteluvastuu Lyyra-viranomaisryhmällä (ELY-keskus, poliisi, Liikenneturva), Uudenmaan ELY-keskuksella ja maakuntaliitolla*
- *Kokoontuu kerran vuodessa, Hämeen liitto vastaa koolle kutsumisesta*
- *Kutsuttavat: Kanta-Hämeen kuntien liikenneturvallisuusryhmien edustajat (tavoitteena saada mukaan eri hallintokuntien edustajia), Lyyra-ryhmä, Kanta-Hämeen liikennejärjestelmäryhmä, liikenneturvallisuuskoordinaattorit (ns. toimijakonsultit), muut valittuun teemaan liittyvät toimijat*
- *Sisältö ja tavoite: liikenneturvallisuustyön seuranta, liikenneturvallisuustilanteen seuranta, liikenneturvallisuustyön tavoitteiden ja painopisteiden käsittely, hyvien käytäntöjen levittäminen ja yhteistyön lisääminen*
- *Foorumin johtopäätökset ja linjaukset maakunnan lj-ryhmän käsittelyyn*

Kuntien poikkihallinnolliset liikenneturvallisuusryhmät / viisaan liikkumisen ryhmät

- *Kunnasta riippuen ryhmä käsittelee liikenneturvallisuuden ohella myös viisaan ja kestävän liikkumisen asioita*
- *Kuntien liikenneturvallisuustyön suunnittelu ja koordinointi, liikenneturvallisuussuunnitelmien laatiminen ja seuranta, paikallisten ongelmien käsittely*
- *Seututason yhteistyötä kunkin seudun tarpeen mukaan kuntien itse organisoimana*
- *Mahdollisuus saada ELY-keskukselta tukea liikenneturvallisuustoimijan työhön*
- *Liikenneturvallisuusasioiden käsittelyä tarvittaessa myös seudullisissa henkilöliikenne-ryhmissä (mm. koulumatkojen turvallisuuteen liittyviä asioita)*

Keskustelussa esitettyjä näkemyksiä:

- Kuntien konkreettinen liikenneturvallisuustyö on mukavaa toimintaa, esim. koulutilaisuuksissa on hauska käydä.
- Liikennejärjestelmätyön ja liikenneturvallisuustyön parempi kytkentä olisi tarpeen. Myös maankäyttöyhteistyö seuduilla on hyvin tärkeää.
- ELY-keskuksen kuntakierroksilla tulisi käsitellä myös liikenneturvallisuutta ja joukkoliikennettä. Kuntien sijasta kierrokset voisivat olla seutukohtaisia.
- Urheilu- ym. harrastejärjestöt pitäisi pyrkiä kytkemään vahvemmin mukaan. Esim. turvallisuusasiaa sisältävä viesti seurojen käyttämän nettipalvelun (esim. Nimenhuuto) tavoittaa laajasti harrastajat.

Hyväksyttiin ehdotus maakunnallisen liikenneturvallisuusfoorumin järjestämisestä. Valmistelaan ensimmäinen foorumi maaliskuulle ja otetaan sen jälkeen opiksi siitä saaduista kokemuksista. Hämeen liitto auttaa organisoinnissa, substanssivalmistelu tulee viranomaisryhmä LYYRALta (vastaava henkilö Heikkinen). LYYRAn palaveri on joulukuussa, siellä päätetään foorumin päivämäärä. Ennakkokutsu on tarpeen lähettää jo ennen joulua.

Keskusteltiin kuntien liikenneturvallisuustyötä avustavista konsulteista.

- Nyt avustava konsultti ollut Forssan ja Riihimäen seuduilla ja ELY on tukenut toimintaa rahallisesti.
- Heinilä totesi, että konsultille on tarvetta, mutta kuntarahoituksen pienentäminen tässä taloustilanteessa on tavoite. Yhteinen toimija koko maakunnalle voisi olla yksi ratkaisu.
- Aakkula kertoi, että Hämeenlinnaan on tehty viisaan liikkumisen suunnitelma, mutta ei ole aktiivista liikenneturvallisuusryhmää. Toimija, joka voisi aktivoida liikenneturvallisuustyötä, olisi tarpeen.
- Maakunnallista toimijaa on käsitelty Riihimäen seudullisessa liikenneturvallisuusryhmässä positiivisessa hengessä. Asiasta keskustellaan lokakuussa Forssan seudun liikenneturvallisuusryhmässä.

Sovittiin, että ELY-keskus valmistelelee asiaa ja laatii ehdotuksen, jota voidaan käsitellä kunnissa (liikenneturvallisuustoimijan työn sisältö, kustannukset ja hankinta).

3. Joukkoliikenteen ja henkilökuljetusten tilanne Kanta-Hämeessä

- Katsaus ELYn toimintaan ja vastuualueen tilanteeseen, Seppo Nikkanen, ELY-keskus
- Katsaus Hämeenlinnan seudun tilanteeseen, Maarit Kaartokallio, Hämeenlinna
- Kommenttipuheenvuorot:
 - o Toni Haapakoski, Riihimäki
 - o Antti Heinilä, Forssa
 - o Risto Pekola, Hämeen kauppakamari
- Aiheina mm.:
 - o Joukkoliikenteen tilanne ja kehitys Kanta-Hämeen kaupunkiseuduilla ja niiden ulkopuolella
 - o Joukkoliikenneviranomaiset, muut henkilökuljetusten vastuutahot ja yhteistyön organisointi (alueellisesti, hallintokuntien välillä)
 - o Joukkoliikenteen rooli tulevaisuudessa Kanta-Hämeen kaupunkiseuduilla, niiden ulkopuolella ja kaukoliikenteessä
 - o Joukkoliikenteen palvelutasomäärittelyt (→ sovitaan tiedonvälitys liikennejärjestelmäryhmän kanssa)

Somerpalo esitteli Kanta-Hämeen joukkoliikennettä tilastojen valossa. Esittelykalvot ovat kokousaineistossa.

Nikkanen kertoi ELY-keskuksen vastuualueen liikenteen järjestämistavoista ja muista ajankohtaisista asioista. Joukkoliikenteen hankintaan käytettävissä oleva rahoitus on selvästi tarvetta pienempi, mikä asettaa entistä enemmän haastetta yhteissuunnitteluun kuntien kanssa. Ajankohtaisia asioita ovat palvelutasomäärittelyt, Riihimäen seudun osalta se on jo käynnistetty. Esittelykalvot ovat kokousaineistossa.

Kaartokallio esitteli Hämeenlinnan seudun joukkoliikennettä ja joukkoliikenneviranomaisen toimintaa. Ajankohtaisia asioita ovat mm. palvelutasotavoitteiden tarkistaminen, mahdollinen linjaston uudelleenjärjestely 2017, joukkoliikenteen hankintamallin suunnittelu, lippu- ja maksujärjestelmä Waltin käyttöönotto sekä henkilökuljetusten yhdistämishanke. Esittelykalvot ovat kokousaineistossa.

Keskustelussa todettiin, että joukkoliikenteen palvelutasomäärittelyt tulisi kytkeä vahvemmin liikennejärjestelmätyöhön ja sovittiin, että niitä esitellään ja käsitellään liikennejärjestelmäryhmässä tai vähintään toimitetaan aineistoa liikennejärjestelmäryhmän tulevaan extranet-sivulle.

Todettiin myös, että Hämeenlinnan henkilökuljetusten yhdistämishanke on tärkeä ja merkittävä asia. Lindgren kertoi, että sote-uudistuksen myötä itsehallintoalueet tulevat vastaamaan sote-

kuljetuksista. Arvioitiin, että sote-uudistuksen vaikutus henkilökuljetusten järjestämiseen ja rahoitukseen on vielä monilta osin epäselvä ja vaatii joka tapauksessa suunnittelua.

Pekola kertoi puheenvuorossaan, että seutuliikenteen tilanne isojen kaupunkiseutujen ulkopuolella on vaikea. Kun matkustajamäärät eivät riitä tavoiteltavaan markkinaehtoiseen liikenteeseen eikä liikenteen ostoihin ole tarpeeksi rahaa, seudullinen ja seutujen välinen liikenne hiipuu lupaviranomaisseutujen ulkopuolella. Seutuliikenne on erityisen tärkeää toisen asteen koulumatkojen kannalta. Pekola arvioi, että Forssan ja Riihimäen seuduilla jo nyt heikko palvelutaso tulee romahtamaan, jos ja kun yhteiskuntavetoisen järjestelmän rahoitus niukkenee. Kuntakeskusten välisen liikenteen tulevaisuus on vaakalaudalla, opiskelijoiden tarvitsemat vuorot loppuvat ja työmatkat keskusten välillä eivät onnistu. Osasta siirtymäajan sopimusten mukaisesta liikenteestä pitää luopua jo aiemmin, kun liikenne ei kannata. Markkinaehtoinen liikenne ei korvaa poistuvia lupia. Forssan seudulla kaukoliikenneyhteydetkin ovat heikentyneet. Pekola totesi, että liikennejärjestelmätyöhön on hyvä tuoda faktana se, että liikenne vähenee niin bussi- kuin junavuoroissa. Hän myös kysyi, onko järkevää, että lippujen hinnat ovat samat koko maassa.

Kaartokallio totesi, että joukkoliikenteen syöksykierre ei alkanut joukkoliikennelain muutoksista, mutta joiltain osin se ehkä pahensi tilannetta vahvimpien yhteysvälien ulkopuolella. Haapakoski piti Pekolan tilanearviota oikeana Riihimäen seudulla, jossa seudullisen liikenteen osalta uhkakuvat ovat konkretisoitumassa eikä rahoitustahtoa tai -mahdollisuuksia oikein ole ei kunnillakaan. Riihimäenkin osalta painopiste on omassa kaupunkiliikenteessä, jonka kehittämistä mietitään.

4. Muut asiat

Päätettiin, että liikennejärjestelmätyöryhmän aineistojen jakelulistalle ja kokouskutsuihin lisätään myös Kaartokallio (Hml:n seudun joukkoliikennelaitos) ja Aakkula (HML:n liikennesuunnittelu).

5. Jatkotoimenpiteet

Maakunnallinen liikenneturvallisuusfoorumi järjestetään maaliskuussa 2016, Heikkinen ja LYYRA-ryhmä sopivat ajankohdan tarkemmin.

Seuraava liikennejärjestelmätyöryhmän kokous järjestetään perjantaina 8.4.2016 klo 9.30-12.00 Hämeen liitossa. Aiheena on mm. liikennejärjestelmäsuunnitelman toimenpiteiden seuranta sekä joukkoliikenneasiasia, mm. palvelutasomääritykset.

6. Kokouksen päättäminen

Pusa päätti kokouksen klo 12.

Kokouksen sihteeri

Sakari Somerpalo
Linea Konsultit Oy